آیا کمیته امداد و بنیاد مستضعفان بر تعداد فقرا افزوده‌اند؟

نهادهای حمایتی، دور از اهداف اولیه

سعیده علیپور

دهه فجر امسال چهل و دومین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی است. انقلابی که با شعار حمایت از مستضعفان روی کار آمد و به همین دلیل برخی از نهادها در آن بر پایه همین شعار تاسیس شد. نهادهایی مثل کمیته امداد امام خمینی و بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی. این در حالی است که در طول این سال‌ها این نهادها منتقدان جدی نیز داشته است. منتقدانی که معتقدند این شیوه حمایتی نه تنها بر خلاف اهدافش موجب کاهش فقر در جامعه نمی‌شود که زمینه افزایش آن را هم فراهم می‌کند. مدیر مسئول روزنامه جمهوری اسلامی یکی از این منتقدان است. او در یاداشتی که دیروز در روزنامه خود منتشر کرد با اشاره به اینکه بنیاد مستضعفان و کمیته امداد در ماموریت خود شکست خورده‌اند، نوشت که نهادهای حمایتی مانند کمیته امداد و بنیاد مستضعفان بر تعداد فقرا افزوده‌اند.

مسیح مهاجری در بخشی از این یادداشت می‌نویسد: «ماندگاری نهادهای حمایتی تا امروز که ۴۲ سال از تأسیس آنها گذشته، نشان از برداشت نادرست کارگزاران نظام از فقر دارد. به همین دلیل، این نهادهای حمایتی به جای اینکه فقر و محرومین را از فقر و محرومیت نجات دهند، بر تعداد فقرا افزوده‌اند و منجر به فربه شدن این نهادها و اضافه شدن کارمندان و مدیران و ساختمان‌های آنها شده‌اند».

تعدد نهادهای حمایتی در کشور

یکی از وظایف حکومت، تأمین رفاه و حمایت از اقشار آسیب پذیر و نیازمند کشور است. این در حالی است که پس از انقلاب اسلامی علاوه بر سازمان بهزیستی کشور که زیر نظر دولت به فعالیت خود ادامه داد، کمیته امداد امام خمینی، بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی، ستاد اجرایی فرمان امام و بنیاد شهید و امور ایثارگران نیز با فرمان رهبر انقلاب مسئولیت‌هایی را به عهده گرفت. در حالی که به نظر می‌رسید این نهادها متعدد هر کدام بخشی از مشکلات گروه‌های آسیب دیده را رصد و به آنها رسیدگی خواهد کرد، اما در عمل تعدد نهادهای حمایتی در کشور یکی از مشکلاتی شد که نه تنها به داد گروه‌های هدف آنطور که باید و شاید نرسید که خود بار مالی اضافه‌ای بر سر دولت شد.

شمار مددجویان کمیته امداد و بهزیستی

در حال حاضر آمار مددجویان دستگاه‌های حمایتی حدود ۱۰ میلیون نفر است که از این تعداد حدود ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر در پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و حدود ۵ میلیون نفر در حمایت سازمان بهزیستی کشور قرار دارند که یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر از این جمعیت معلول هستند. این رقم بدان معناست که حدود ۱۱ درصد جمعیت کشور تحت پوشش این دو نهاد حمایتی هستند. هر چند برخی این آمار را نوک کوه مشهور یخ می‌دانند. در عین حال براساس آخرین آمار اعلام شده از سوی سازمان بهزیستی سالانه ۴۰ هزار معلول شدید به معلولان کشور افزوده می‌شود.

آسیب نهادهای حمایتی

با توجه به این آمار نزدیک به هشت میلیون نفر از جمعیت کشور نه به دلیل معلولیت که به دلایلی مثل نداشتن شغل و درآمد پایین از حمایت دایمی یا گهگاهی کمیته امداد و سازمان بهزیستی برخوردار می‌شوند که به‌نسبت جمعیت کشور عدد بالایی محسوب می‌شود. افرادی که یا شغلی ندارند یا درآمد آنها محدود است. این در حالی است که در دوران کرونا جمعیت خواهان دریافت این کمک‌ها نیز افزایش قابل توجهی پیدا کرده است.

وحید محمودی، اقتصاددان در این باره می‌گوید: «افزایش بدون هدفمندی مستمری مددجویان، هزینه‌های دولت را افزایش می‌دهد، بدون آنکه کیفیت زندگی افراد نیازمند جامعه را تغییر دهد. این در حالی است که به‌جای کمک نقدی، دولت می‌تواند با فراهم کردن زمینه‌هایی افراد نیازمند را توانمند کرده تا خود قادر به تامین معیشت‌شان باشند؛ چراکه نهادهای حمایتی با کمک‌هایی که ارائه می‌دهند تنها می‌توانند حداقل امکانات را در اختیار افراد قرار دهند».

محمودی ادامه می‌دهد: «دولت باید از درآمد حاصل از کاهش یارانه‌های سوخت در جهت افزایش دسترسی و بهبود کیفیت آموزش و مراقبت‌های بهداشتی، بهبود زیرساخت‌های فیزیکی و ... استفاده کند، نه اینکه آن را به شکل خام با عنوان مستمری، در اختیار افراد بگذارد». این در حالی است که برخی منتقدان نیز معتقدند، نهادهای حمایتی به دلیل ساختار بوروکراتیک خود بیشتر بودجه دریافتی خود را صرف سازمان‌های عریض و طویل و حقوق پرسنل می‌کنند و عملا از اهداف اولیه خود فاصله می‌گیرند.

در حال حاضر قریب به دو میلیون خانوار با جمعیت بیش از چهار میلیون نفر، مددجوی دائم و مستمری بگیر این نهاد هستند. علاوه بر این حدود ۵۰۰ هزار نفر نیز به صورت تک یا چند خدمتی و زمان‌دار از خدمات کمیته امداد بهره‌مند می‌شوند

پرویز فتاح، که پیشتر رئیس کمیته امداد امام خمینی بود و حال هم ریاست یکی دیگر از نهادهای حمایتی، یعنی بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی را به عهده دارد، نیز گفته بود که چنین رویه‌ای را قابل قبول نمی‌داند. او چندی پیش اعلام کرد که افزایش تعداد مددجویان نهادهای حمایتی افتخاری ندارد و آنچه باید مدنظر قرار گیرد خود کفایی و خارج کردن نیازمندان از چرخه حمایتی است.

در حال حاضر قریب به دو میلیون خانوار با جمعیت بیش از چهار میلیون نفر، مددجوی دائم و مستمری بگیر این نهاد هستند. علاوه بر این حدود ۵۰۰ هزار نفر نیز به صورت تک یا چند خدمتی و زمان‌دار از خدمات کمیته امداد بهره‌مند می‌شوند. در این میان شاهد افزایش روزافزون تعداد زنان سرپرست خانوار هستیم که این موضوع نیازمند برنامه‌ریزی‌هایی برای خودکفایی و توانمند کردن این افراد است.

قانون اساسی چه می‌گوید؟

در اصل ۲۹ قانون اساسی آمده است: «برخورداری از تأمین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، از کار افتادگی، بی سرپرستی، درراه‌ماندگی، حوادث و سوانح، نیاز به خدمات بهداشتی درمانی و مراقبت‌های پزشکی به صورت بیمه و غیره، حقی است همگانی. دولت موظف است طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، خدمات و حمایت‌های مالی فوق را برای یک یک افراد کشور تأمین کند». اما این وعده مطابق آنچه در قانون، آمده چگونه محقق می‌شود؟

کامران قربانعلی، کارشناس بیمه تامین اجتماعی معتقد است که توانمندسازی و ایجاد اشتغال برای افراد کم‌درآمد بهترین راه تامین این خدمات است. او می‌گوید: «در ماده ۹ قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی آمده است که دولت باید سیاست توانمندسازی را به معنای کاهش روش‌های مبتنی بر تأمین مستقیم نیاز و در مقابل افزایش توانایی‌های فردی و جمعی به منظور تأمین نیازها توسط خود افراد پیش ببرد و با ایجاد زمینه‌های اشتغال فرد، امکان تأمین نیاز توسط خود او را فراهم کند».

به گفته او تخصصی شدن فعالیت نهادهای حمایتی، به این نهادها کمک می‌کند تا برای ایجاد شغل مستمر برای افراد آسیب پذیر جامعه و اجرای این اصل مهم قانونی اساسی گام بردارند.

در غیاب اشتغال، توسعه به محاق می‌رود

بیکاری، یکی از چالش‌های مهم عرصه توسعه است. جدای از تاثیر منفی بیکاری بر توسعه اقتصادی هر کشور، اشتغال و حضور و فعالیت افراد جامعه در چرخه تولید و توسعه، احساس رضایتمندی را نیز به دنبال دارد. بخشی از رضایتمندی با کسب درآمد و بخشی دیگر از آن با اطمینان از تامین آتیه به وجود می‌آید. در مقابل، بیکاری و دسترسی محدود به فرصت‌ها و منابع کسب درآمد، نتیجه‌ای جز فقر در پی ندارد. در این باره کیوان مرتضوی، کارشناس امور اجتماعی می‌گوید: «اغلب افراد بیکار توان تامین هزینه‌های خود و خانواده‌شان را ندارند. اینجاست که نهادهای حمایتی اعم از دولتی و خیریه

اغلب افراد بیکار توان تامین هزینه‌های خود و خانواده‌شان را ندارند. اینجاست که نهادهای حمایتی اعم از دولتی و خیریه سر بر می‌آورند و با منابع محدودشان سعی در سامان دادن به زندگی این افراد می‌کنند. منابعی که در اصطلاح عامیانه تنها نان بخور و نمیری است

سر بر می‌آورند و با منابع محدودشان سعی در سامان دادن به زندگی این افراد می‌کنند. منابعی که در اصطلاح عامیانه تنها نان بخور و نمیری است که در اختیار مددجویانش قرار می‌گیرد. یعنی به صورت خلاصه می‌توان گفت که این نهادها در غیاب اشتغال شکل می‌گیرد. از سوی دیگر این موضوع خود فرهنگ گریز از کار را تشدید می‌کند. چیزی که به عقیده برخی از کارشناسان با پرداخت یارانه در بین اقشار مختلف رخ داد و سبب شد برخی از روستاییان دست از کشاورزی بکشند و روزگار را با همین یارانه سر کنند».

در حالی که وجود چنین نهادهایی یکی از چترهای حمایت دولت‌ها برای اقشار بی‌بضاعت جامعه تلقی می‌شود. افرادی که به دلایل مختلفی مثل بیماری یا نیافتن یا از دست دادن شغل‌شان دچار ضعف در بنیه اقتصادی شده‌اند. اما اینکه دولت برای حمایت از این افراد و خانواده‌هایشان چه سیاستی پیش می‌گیرد چیزی است که باید به آن توجه جدی تری شود. مرتضوی می‌گوید: «دولت باید با اتخاذ تدابیری فرصت‌های شغلی برای مددجویانی که امکان فعالیت دارند را فراهم کند تا آنها علاوه بر کسب درآمد، عزت نفسشان نیز حفظ شده و برای تامین آتیه خود و خانواده چشمشان به دست دولت‌ها و نهادها نباشد. از سوی دیگر این موضوع هزینه‌های زیادی بر دولت‌ها سوار می‌کند. به طوری که برنامه‌های اجتماعی چتر ایمنی برای فقرا، هر سال بخشی از صندوق دولت را خالی می‌کند».

در همین راستا می‌توان با باز تعریف توانمندسازی افراد از طریق آموزش زمینه بازگشت آنها را به بازار کار فراهم یا حتی با سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال، این افراد را که از آنها با عنوان مددجو یاد می‌کنیم از لایه حمایت خارج کرد.

از گوشه و کنار

هیچ راهپیمایی مردمی در ۲۲بهمن برگزار نمی‌شود

حمیدرضا گودرزی، معاون استاندار تهران گفت: هیچگونه راهپیمایی مردمی در روز ۲۲ بهمن برگزار نمی‌شود. به گفته او طبق دستورالعمل ابلاغی این این مراسم فقط به صورت رژه موتوری و خودرویی برگزار می‌شود.

کارزاری برای تعویق آزمون استخدامی وزارت بهداشت

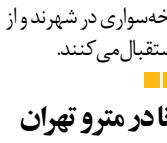

نزدیک به ۱۰ هزار نفر از داوطلبان شرکت در آزمون استخدامی وزارت بهداشت خواستار تعویق برگزاری این آزمون شدند. برخی از داوطلبان شرکت در این آزمون با راه‌اندازی یک کمپین اینترنتی در سایت کارزار از سعید نمکی، وزیر بهداشت خواستند با توجه به اینکه نظام سلامت کشور از ابتدای اپیدمی کروناویروس در ایران تا به امروز، در خط مقدم مبارزه با کرونا حضور داشته و هزاران داوطلب آزمون استخدامی وزارت بهداشت به صورت شرکتی، قراردادی، حجمی، طرحی، ۸۹ روزه و... در گیر مبارزه با کرونا بوده‌اند برگزاری این آزمون را به تعویق بیاندازد. آنها می‌گویند به علت درگیر بودن کادر درمان با بیماری کرونا نیاز مند زمان بیشتری برای آمادگی برای آزمون استخدامی وزارت بهداشت هستند. آنها همچنین از وزیر بهداشت خواسته‌اند مهلت جدیدی به بازماندگان از آزمون برای ثبت‌نام داده شود.

تهرانی‌ها خواهان حفظ باغ‌های پایتخت هستند

مشاور شهردار تهران با اشاره به انجام نظر سنجی از شهروندان درباره رویکرد مدیریت شهری گفت: بیش از ۸۶ درصد تهرانی‌ها در این نظرسنجی خواهان حفظ باغ‌ها هستند. غلامحسین محمدی در پیامی توئیتری با اشاره به انجام نظر سنجی از شهروندان درباره رویکرد مدیریت شهری که به سفارش شهرداری تهران توسط ایسپا انجام شده است نوشت: ۷۲ درصد نظارت شهرداری بر استفاده از خانه‌های تاریخی را مطالبه می‌کنند. همچنین ۶۵ درصد توسعه حمل و نقل عمومی مثل مترو را راه کنترل ترافیک می‌دانند و ۵۷ درصد خواهان پیاده‌محوری و گسترش خطوط دوچرخه‌سواری در شهرند و از توجه به پروژه‌های محلی استقبال می‌کنند.

تست فوری کرونا در مترو تهران

سید مجتبی تقوی‌نژاد، معاون فرهنگی بهره‌برداری مترو تهران گفت: در ۵ ایستگاه مترو تست رایگان کرونا صورت می‌گیرد که با رایزنی‌هایی که در حال انجام هستیم، ۵ ایستگاه دیگر نیز افزوده خواهد شد. به گفته او نتیجه این تست ۲۰ دقیقه بعد از انجام، مشخص می‌شود.

ابتلا به ویروس آنفلوآنزا امسال به صفر رسید

کریم همتی، رئیس جمعیت هلال احمر گفت: هر سال ما با ویروس آنفلوانزا روبه رو بودیم که خوشبختانه امسال به دلیل استفاده از ماسک و همراهی مردم این بیماری مطرح نبود و هیچ موردی گزارش نشده است.

غربالگری جنین در دوران بارداری ۱۰۰ درصد اختیاری است

افشین استوار، مدیرکل دفتر مدیریت بیماری‌های غیرواگیر وزارت بهداشت گفت: غربالگری جنین در دوران بارداری صد درصد اختیاری است، کادر بهداشت و درمان فقط آن را به مادران توصیه می‌کنند. این در حالی است که به گفته او سندرم دان و تریزومی‌های ۱۳ و ۱۸ شایع ترین ناهنجاری‌های ژنتیکی هستند که امکان تشخیص آن‌ها در ابتدای دوران بارداری به صورت هم‌زمان وجود دارد و با آزمایش اولیه غربالگری یا آزمایشی که کوچکترین تردیدی در آن وجود داشته باشد هیچ نوع سقطی به شکل قانونی در کشور انجام نمی‌شود.

خبر

مقابله با کرونا وارد فاز عملیاتی می‌شود

از هیاهو در دنیای مجازی تا شروع واکسیناسیون

در روزهای گذشته بسیاری از چهره‌های معروف و کاربران شبکه‌های اجتماعی از دولت خواستند تا هر چه زودتر برای تزریق عمومی واکسن کرونا تهیه کند. مطالبه‌ای که گاهی لحنی تند و واکنش برانگیز به خود گرفت.

این انتقادها پس از مرگ مهرداد میناوند و علی انصاریان دو فوتبالیست سابق و هنرمندان جوانی که به‌دلیل کرونا جانشان را از دست دادند شدت گرفت. یکی از پربازخورد ترین این انتقادها را سحر زکریا، بازیگر سینما و تلویزیون مطرح کرد. در ویدیویی که از صحبت‌های انتقادی سحر زکریا در شبکه‌های اجتماعی دست به دست می‌شود، این بازیگر با گریه و فریاد می‌گوید چرا واکسن نمی‌خرید. او همینطور در انتقاد از وضعیت اقتصادی مردم می‌گوید: «مردم حتی نمی‌توانند نان و ماست بخورند. شما از کدام رونق اقتصادی صحبت می‌کنید؟».

در پی این اظهارات کتایون ریاحی از بازیگران سینما و تلویزیون، انصاریان را «شهید واکسن» در کشور خواند و مورد انتقادات جدی هم قرار گرفت.

در همین باره، پیام طبرسی، عضو کمیته علمی ستاد مقابله با کرونا در پاسخ به این اظهارات در گفت و گو با شبکه سه تلویزیون گفت که سلبریتی‌ها حرف غیر تخصصی نزنند، این‌ها می‌خواهند با این حرف‌ها در اولویت واکسن زدن قرار بگیرند!

او با اشاره به اینکه در انگلیس با وجود شروع گسترده واکسیناسیون روزانه بیش از ۱۵۰۰ نفر جانشان را از دست می‌دهند گفت: کسانی که تخصص ندارند، اظهارنظر می‌کنند و باعث نگرانی مردم می‌شوند. این در حالی است که بعد از اتفاقات اخیر، یعنی مرگ دو ورزشکار در اثر کرونا بیماران کرونایی نگران شده‌اند و این موضوع برای فرایند درمان آنها مضر است.

او همچنین به رفتار موثر و پیشگیرانه افراد مشهور تاکید کرد و گفت: سلبریتی‌ها در جشنواره فجر بدون ماسک عکس می‌گیرند اما در مورد واکسن حاشیه‌سازی می‌کنند!

آغاز واکسیناسیون کرونا در ایران

اما جدای از این حواشی نخستین محموله کرونا از روسیه وارد کشور شد و اخباری در خصوص نحوه تزریق آن به گروه‌های خاص بر اساس اولویت‌بندی منتشر شده است.

مدیرکل روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان نظام پزشکی در توئیتی گروه نخست دریافت کننده واکسن کرونا در ایران را اعلام کرد. حسین کرمانپور در این توئیت افزود: با توجه به حجم محدود واکسن اسپوتنیک وی، اولین گروه درمان که می‌توانند موفق به دریافت آن شوند، بر اساس دستور معاون درمان وزارت بهداشت، کارکنان بخش‌های ویژه (ICU) بیمارستان‌های دولتی، عمومی، نیروهای مسلح و خصوصی خواهد بود.

پیشتر، کیانوش جهانپور، رییس مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به ایرنا گفت: محموله اولیه واکسن «اسپوتنیک وی» روسیه جهت نمونه برداری و بررسی‌های نهایی به محل نگهداری منتقل شده است و آغاز واکسیناسیون منوط به تایید و اعلام معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کمیته اجرایی واکسیناسیون کرونا خواهد بود.

رییس مرکز روابط عمومی و اطلاع رسانی وزارت بهداشت اظهار کرد: واردات واکسن کرونا از سایر منابع نیز در حال انجام است و همان طور که وزیر بهداشت نیز اعلام کرد، واکسن‌های دیگر از جمله ۴.۲ میلیون دوز واکسن آسترازنکا از سبد کووواکس نیز در ماه فوریه وارد کشور خواهد شد.

جهانپور گفت: هنوز توزیع واکسن‌های کرونا از سبد کووواکس به هیچ کشوری آغاز نشده است.

تزریق مرحله نخست تست انسانی واکسن ایرانی

همچنین مدیر مرکز کارآزمایی بالینی دانشگاه علوم پزشکی تهران نیز از تزریق مرحله نخست تست انسانی نخستین واکسن ایرانی کرونا (کووایران برکت) امروز با تزریق به ۶ داوطلب دیگر خبر داد

حامد حسینی، با اشاره به اینکه آخرین داوطلب فاز یک واکسن ایرانی کرونا نیز وارد مطالعه شد به ایرنا گفت: تعداد داوطلبان این مرحله ۵۶ نفر بود. از ۹ دی ماه تا امرو ۱۸ بهمن ماه همه داوطلبان نخستین تزریق واکسن خود را دریافت کردند.

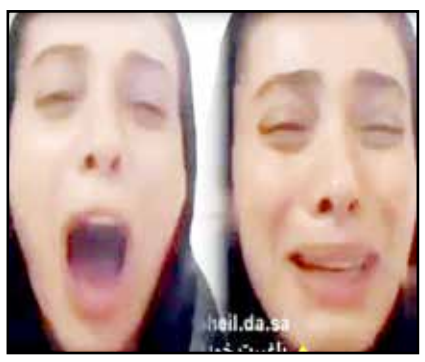

وی ادامه داد: واکسن کرونا تا پایان این هفته به ۵۰ داوطلب تزریق شده بود که با دریافت واکسن توسط ۶ داوطلب، بصورت عملی تزریق اول تمامی داوطلبان واکسن ایرانی به اتمام رسیده است.

حسینی با اشاره به اینکه تاکنون ۲۲ داوطلب ۲ نوبت تزریق خود را انجام داده اند، خاطر نشان کرد: تا نیمه اسفندماه سال جاری تزریق دوم تمام داوطلبان و پیگیری ۲۸ روز ایشان تمام خواهد شد.

وی همچنین بیان کرد: تاکنون عارضه‌هایی که از داوطلبان ثبت شده از گرید یک عوارض بوده و تا اینجای مطالعه دغدغه‌ای برای ما ایجاد نشده است اما باید اجازه دهید که روند پایش تا پایان مطالعه با دقت ادامه یابد، ما تا یک ماه آینده با اطمینان بیشتری می‌توانیم به این سوال پاسخ دهیم.